

*'E uesia fefe nai hoku tu'unga
faka'imikuleisoni kapau te u kole
tokoni?*

'E lava 'a e tokotaha kotoape 'o ma'u tokoni
mei he Senita Ma'u'anga Tokoni Ma'a
Kinautolu Kuo Fakahala'i Fakasekisuale,
o tatau aipe pe ko e tangata'i fonua pe
'ikai. Kapau 'oku 'ikai ko ha tangata'i fonua
'Amelika koe, pe ko ha tokotaha nofo fonua
fakalao, 'e lava pe ke ke nofo mo ngaue 'i
'Amelika kapau ne usesia koe 'e ha fa'ahinga
hia, 'o kau ai hano 'ohofi fakasekisuale koe,
pe koe hoa koe, tama, matu'a pe tauhi 'o e
tokotaha faingata'a'ia.

Kapau te ke fiema'u mo ha toe ngaahi
fakahinohino makehe fekau'aki mo ho'o
ngaahi totonu faka'imikuleisoni, pe 'oku
ke manavasi'i ke lipooti hano 'ohofi fakas-
ekisuale koe ki he kau polisi, kataki 'o tele-
foni kia Na'Loia' 'i he Senita ki he Ngaahi
Totonu Faka'imikuleisoni, moe Totonu 'ae
Kakai 'i he fika 847-8828, pe ko e telefoni
ta'e totongi mei he ngaahi motu kaunga'api,
877-208-8828.

Manatu

*'Oku 'ikai ko koe 'oku halaia
'i hono 'ohofi fakasekisuale koe
'Oku 'ikai teke tu'u tokotaha.*

Te mau tokoni atu.

The Sex Abuse Treatment Center
24-Hour Hotline:
524-7273

This project was supported by
Grant No. 2005-WL-AX-0005, awarded by the
Office of Violence Against Women, U.S. Department of
Justice, and the State of Hawaii, Department of Health.
The opinions, findings, conclusions, and recommendations
expressed in this publication are those of the authors and
do not necessarily reflect the views of the Department
of Justice, Office of Violence Against Women.

6/07 IM TONG

*'Oku ou
faingata'a'ia
nai 'i ha
Fakahala
Fakasekisuale?*

*Kapau 'oku pehe,
'e ala tokoni'i koe.*

**KO E SENITA KI HONO TOKONIA
'A E NGAHI FAKAHALA FAKASEKISUALE.**

*Ko e polokalama 'a e Senita Fakafaito'o 'a
Kapiolani ma'ae Kakai Fefine mo e Fanau.*

**THE SEX ABUSE
TREATMENT CENTER**

A Program of Kapi'olani Medical Center for Women & Children

Ko e fakahala fakasekisuale nai 'a e me'a na'e hoko kiate au?

Kapau na'e fakamalohi'i koe 'e ha taha ke kau atu ki ha fa'ahinga to'onga fakasekisuale 'oku 'ikai te ke loto ki ai, kuo fakahala'i fakasekisuale koe. 'E kau heni hano alasi koe 'i ho funga pe lalo kofu, fetu'utaki fakasekisuale fakasino, pe 'i ho ngutu, ko hono fakakouna'i koe ke ala ki ha taha kehe 'i ha founga fakasekisuale, pe ko ha toe to'onga fakasekisuale pe 'oku 'ikai te ke loto ki ai.

Fe fe kapau 'oku 'i ai pe 'e ma fetu'utaki vaofi mo e tokotaha ko ia? 'E kei lava pe nai ke hoko ko e fakahala'i fakasekisuale?

'Io. Ko hono mo'oni ko e tokolahi taha 'o e kakai kuo fakahala'i fakasekisuale, ko e fai ia 'e ha tokotaha 'oku nau 'ilo. 'O hange ko 'eni, ko e tokotaha fakahala 'e lava pe ko hono husepaniti, pe hoa 'oku na nofo, pe ko hono pule ngaue, pe ko hano maheni, pe tokotaha 'oku ke 'ilo.

'Oku 'ikai ha lavea ia ki hoku sino. 'E kei lava pe nai ke ui ko e fakahala fakasekisuale?

'Io. 'I he lahi taha 'o e ngaahi me'a kuo hoko, ko e tokotaha fakahala 'oku 'ikai ke ne ngaue'aki 'e ia ha me'a tau pe fakamalohi fakaesino. Ka 'e lava pe ke fakamanamana'i, fakailifia'i pe kakaa'i koe. Ko hono ngaue'aki 'o e kava malohi moe faito'o kona tapu ko e taha ia 'o e ngaahi founga 'oku ngaue'aki 'e he kau fakahala ke ma'u'aki 'a e fa'ahinga ko ia 'oku nau tui he 'ikai ke nau lipooti 'a e fakahala fakasekisuale, hange ko hatu mali, ko ha tokotaha ta'u si'i, ko ha tokotaha folau 'eve'eva, pe ko ha tokotaha 'oku 'ikai lava 'o lea fakapapalangi.

Kuo toutou hoko mai 'eni 'a e 'ikai ke u lava 'o kai pe mohe fiemalie, pea ko e taimi 'e ni'ihii 'oku ou misi fakalilifu. 'Oku ou toe ongo'i ilifia mo puputu'u foki. Ko e an-gamaheni nai 'eni?

'Io. Ko e ngaahi 'ulungaanga maheni pe 'eni ia 'oku hoko hili hano fakahala'i fakasekisuale ha taha, ka neongo ia foki 'oku kehekehe 'a e tokotoha uesia kotoape, pea kehekehe ai pe mo 'e nau ngaahi a'usia 'i hono fakahala'i fakasekisuale kinautolu.

Te u tala nai ki hoku famili mo hoku ngaahi kaungame'a ku o fakahala'i fakasekisuale au?

Fili pe koe pe ko hai 'oku ke fie fakaha ki ai. 'E lava pe ke faingata'a 'aupito ke vahevahe 'a e fa'ahinga me'a fakafo'ituitui pe heni, ka neongo ia ko ho'o talanoa ko ia mo ha ni'ihii 'oku ke falala ki ai 'e ala tokoni ia kiate koe ke ke matu'uaki 'a e ngaahi taimi faingata'a pe heni. Ko e ha pe ho'o fili, manatu'i 'oku 'i ai ho'o totonu ke malu mei he ngaahi fakahala fakasekisuale.

'Oku totonu nai ke u lipooti na'e fakahala'i fakasekisuale au ki he kau polisi?

Fili pe koe pe teke lipooti na'e fakahala'i fakasekisuale koe ki he kau polisi. 'Oku 'ikai ko ha tu'utu'uni pau ia ke ke fai pehe.

Te u sio nai ki ha toketa kapau ku o fakahala'i fakasekisuale au?

Kapau ku o 'i ai ha ngaahi lavae fakatu'utamaki ki ho sino, fetu'utaki leva he taimi pe ko ia ki ha tokoni fakafaito'o. Ta ki he telefoni 911. Kapau 'oku ke manavasi'i ki ha'o ma'u ha fa'ahinga mahaki 'oku pipihi 'i he ngaahi fetu'utaki fakasekisuale pe ki ha'o feitama, 'oku totonu ke ke fekumi ki ha tokoni fakafaito'o.

Ko hai 'e lava 'o tokoni mai kiate au?

Ko e fakahala fakasekisuale ko e hia ia pea 'oku 'i ai mo e ma'u'anga tokoni ma'au. Mahalo ko ha taimi puputu'u 'eni kiate koe. Mahalo he 'ikai ke ke 'ilo pe koeha 'a e me'a ke fai, ka 'oku lelei ke ke talanoa ki ai tautautefito pe ki ha kakai kuo 'osi teuteu'i makehe ke tokoni kiate koe. Koe **Senita ki hono Tokonia 'a Kinautolu kuo Fakahala'i Fakasekisuale** te ne lava 'e ia ke 'oatu 'a e fa'ahinga tokoni ko 'eni, pea te nau tauhi ke malu ho ngaahi lekooti pea 'ikai vahevahe ia mo taha tuku kehe pe 'o ka keka kole kia kinautolu ke fai pehe. Kapau te ke fiema'u ha taha fakatonu lea 'e lava ke 'oatu ha taha pehe ni 'ikai ha totongi.

Ta ki he **Senita ki hono Tokoni'i 'a e Kinautolu ku o Fakahala'i Fakasekisuale 'i he telefoni 'oku ava ma'upe ko e 524-7273 (houa 'e 24 he 'aho)**. 'E 'i ai ha tokotaha 'e mau kau ngaue ke tokoni'i koe mo 'oatu ha fale'i mo ha fakahinohino ki he me'a hono hoko ke fai. 'Oku mau fai 'a e ngaahi me'a ni:

- Ha sivi fakafaito'o fekau'aki mo ha fakahala'i fakasekisuale (i loto 'i he houa 'e 72 mei he taimi ne hoko ai).
- Fale'i ta'e totongi fekau'aki mo ha faingata'a lahi.
- Ngaahi fakahinohino fekau'aki mo ho'o ngaahi totonu fakalao.

Manatu'i:

- Ko e ngaahi fakamatala kotoape 'oku ke vahevahe mo kimautolu, 'e tauhi ia 'o malu 'aupito mei ha 'ane toe mama ki tu'a.
- 'Oku 'ikai fiema'u ia ke ke lipooti hono fakahala'i fakasekisuale koe ki he kau polisi ka e toki ala ma'u 'e mau tokoni.

'I ai ha'o ngaahi faingata'a'ia fakaimikuleisoni? Sio ki he tafa'aki 'e taha ki he ngaahi fakaikiiki.